

דְבָהָנָא לְתַתָּא, אֲתָעָרָת שְׁבִינָתָא לְמִיתָּי וּלְשִׁרְיָא עַלָּן. וּבָנָ בְּמָה
מְלָיָן אֵינוֹ בְּעַלְמָא, דְמַתְעָרִין מְלָיָן לְעַילָּא. דָהָא בְּאֲתָעָרוֹתָא
דְלַתָּתָא, אֲתָעָרָת חִילָא אַחֲרָא לְעַילָא. וְהָא אָוְקִימָנָא בְּכֶתֶה
דוּכְתִי. וְהִינוּ טֻמָא דְלוּלָב, וְהִינוּ טֻמָא דְשׂוֹפֵר. וּבְמָה אֵינוֹ
בְּהָאֵי גְוֹנוֹנָא עָשָר אַצְבָעָן, מַתְעָרִי שְׁבִינָתָא לְשִׁרְיָא עַלְיָיוָה.
מַתְעָרִי עָשָר דְרָגֵין אַחֲרֵנִין לְעַילָא לְאַנְהָרָא, וּכְלָא בְּשַׁעַתָּא
חֲרָא.

וּלְדָא, אָסִיר לֵיהּ לְבָרָנָשׁ לְזָקֵפָא אַצְבָעָן בְּזָקִיפָו לְמָנָנָא, אָלָא
בְּצָלוֹתָא, וּבְבָרְכָאָן, וּבְשָׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא. וְהָא
אָוְקִימָנָא, דְאֵינוֹ אֲתָעָרוּ דְשָׁמָא קְדִישָׁא, וְרוֹזָא דְמַהְימָנוֹתָא.
זָקִיפָו דְאַצְבָעָן, מְמַנֵּן בְּהָוָא זָקִיפָו דְלַהּוֹן, עָשָרָה שְׁלִיטָין,
בְּמָה דְאוּקָמוֹתָה. וּבְהָנָא בְּעֵי לְבָרָכָא בְּעֵינָא טָבָא, בְּאִסְתְּפָמוֹתָא
דְשְׁבִינָתָא, בְּמָה דְאַתָּמָר.

בְּהָהִיא שַׁעַתָּא דְבָרְכָתָא דָא נְפָקָא מִפּוּמִיהּ דְבָהָנָא, אֵינוֹ שְׁתִין
אַתְּזָוָן, נְפָקִין וּטְסִין בְּרִקְיעָא, וּמְמַנֵּן שְׁתִין רְבָרְבִּין, עַל
כָּל אֶת וְאֶת. וּבְלָהוּ אָוֹדָן עַל כָּל אַלְיָן בְּרָכָאָן. מָאי טֻמָא שְׁתִין
אַתְּזָוָן בְּבָרְכָן אַלְיָן. בְּגִינִין דִיְשְׁרָאֵל שְׁתִין רְבּוֹא אֵינוֹן, וְרוֹזָא
דְשְׁתִין רְבּוֹא קִימִין בְּעַלְמָא, וּכָל חָדָר וְחָדָר אִיהוּ חָדָר רְבּוֹא.
שָׁמָא קְדִישָׁא דְנְפָקָא מְהָאֵי, סְלָקָא לְעַילָא, עַד הַהָוָא בְּרָסִיסִיא
דְלַעַילָא. וּכְלָא שְׁבִינָתָא עַלְעָה, וּשְׁבִינָתָא דְלַתָּתָא, אָוֹדָן
בְּבָהָנָא בְּאֵינוֹן בְּרָכָאָן, וּכָל אֵינוֹן שְׁתִין מְמַנֵּן. וּלְדָא בְּתִיבָּה,
וּשְׁמוֹ אֵת שְׁמֵי עַל בְּנֵי יִשְׁرָאֵל וְאַנְיָ אַבְרָהָם. וּכְדִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הָוָא מְבָרֵךְ לוֹן לִיְשְׁרָאֵל. (ע"ב) (פקודא ב"ג לכבוד אב וכור פ"ג ע"א)

תָּאֹנָא, כִּל אָדָם שִׁישׁ בּוֹ חֲסִידּוֹת, נִקְרָא מֶלֶךְ (דף קמ"ה ע"ב) יי' צְבָאות. הָא הִוא דְכִתִּיב, (מלאכיה ב) כ' שְׁפֵתִי כְּהֵן יִשְׁמְרוּ דִעַת וַתּוֹרָה יִבְקְשׁוּ מִפְּיוֹ כִּי מֶלֶךְ יי' צְבָאות הוּא. מִפְנֵי מָה זָכָה כְּהֵן לְהִקְרָא מֶלֶךְ יי' צְבָאות. אמר רבי יהודה, מה מֶלֶךְ יי' צְבָאות, כְּהֵן לְמַעַלָּה, אף כְּהֵן מֶלֶךְ יי' צְבָאות לְמַטָּה.

וּמְאן הוּא מֶלֶךְ יי' צְבָאות לְמַעַלָּה. זה מִיכְאָא"ל הַשְׁרָגָה הַגָּדוֹל, דָאָתִי מִחְסָד שֶׁל מַעַלָּה, וְהִוא כְּהֵן גָדוֹל שֶׁל מַעַלָּה, כְּבִיכּוֹל, כְּהֵן גָדוֹל דְלַתְתָא, אַקְרֵי מֶלֶךְ יי' צְבָאות, מִשּׁוּם דָאָתִי מִסְטוֹרָא דְחַסֵד. מָהוּ חֲסֵד. רְחַמֵי גּוֹרָחָמִי. וּבְגִין פָה, כְּהֵן לֹא אִשְׁתַכֵחַ מִסְטוֹרָא דְדִינָא. מַאי טַעַמָא זָכָה כְּהֵן לְחַסֵד, בְגִין הַיְרָאָה. הָא הִוא דְכִתִּיב, (טהילים קג) וְחַסֵד יי' מַעוֹלָם וְעַד עַוְלָם עַל יַרְאָיו.

עוֹלָם וְעוֹלָם מַהוּ. אמר רבי יצחק כִּמָה דְאַתְתָקָנוּ בְאַדְרָא קְדִישָא, עוֹלָם חד, וְעוֹלָם תְּרִי. אמר רבי חיִיא אֵי הָכִי מִן הַעוֹלָם וְעַד הַעוֹלָם מִבְּعֵי לִיה. אמר לִיה, תְּרִי עַלְמֵי נִגְהָו. וְאַתְהָדְרוּ לְחַד. אמר רבי אלְעֹזֶר לְרַבְיִ יצחק עד מַתִּי תִסְתּוּם דְבָרֵיךְ. מִן הַעוֹלָם וְעַד הַעוֹלָם, בְּלֹא דְרוֹזָא עַלְאהָ, אָדָם דְלַעַילָא, וְאָדָם דְלַתְתָא, וְהַיִינּוּ עַוְלָם וְעוֹלָם. וּבְכִתִּיב יְמִי עַוְלָם, וּבְכִתִּיב שְׁנָות עַוְלָם, וְהָא אוּקְמוּת בְאַדְרָא קְדִישָא עַלְאהָ.

עַל יְרָאֵיו, דְכָל מֵאָנָדָא הַחִיל חֲטֹאתָה, אֶקְרָא אָדָם.
אִימְתֵי. אָמַר רַבִּי אֶלְעֹזֶר, דָאִית בֵּיה יְרָאֵה עֲנוֹה
חַסִידוֹת, כַּלְלָא דְכָלָא.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהָא תַגִּינֵן אָדָם כַּלְלָא דְכָר וּנוֹקְבָא.
אָמַר לֵיה וְדָאֵי הַכָּא הַוָּא, בְּכַלְלָא דָאָדָם, דִמְאָן
דָאַתְחָבֵר דְכָר וּנוֹקְבָא, אֶקְרָא אָדָם, וּכְדִין דְחִיל חֲטֹאתָן.
וְלֹא עוֹד אֶלְאֶ שְׂרִיא בֵּיה עֲנוֹה. וְלֹא עוֹד אֶלְאֶ דְשְׂרִיא
בֵּיה חָסֵד. וּמְאָן דְלָא אַשְׁתַבָּח דְכָר וּנוֹקְבָא, לֹא הוּא בֵּיה
לֹא יְרָאֵה וְלֹא עֲנוֹה וְלֹא חַסִידוֹת. וּבְגִין כֵּךְ אֶקְרָא אָדָם
כַּלְלָא דְכָלָא, וּכְיַוָּן דָאֶקְרָא אָדָם, שְׂרִיא בֵּיה חָסֵד,
דְכַתִּיב, (תהלים פט) אָמְרָתִי עַזְלָם חָסֵד יִבְנָה וְגַוָּ'. וְלֹא יִכְלַל
לְאַתְבָּנָה, אֵי לֹא אַשְׁתַבָּח דְכָר וּנוֹקְבָא.

וּכְתִיב וְחָסֵד יְיָ מַעוֹלָם וְעַד עַזְלָם עַל יְרָאֵיו. יְרָאֵיו
כַּלְלָא דָאָדָם. דְבָר אַחֲר וְחָסֵד יְיָ מַעוֹלָם וְעַד
עַזְלָם, אַלְיַוָּן אַיְנוֹן כְּהַנִּי דָאַתוֹ מַפְטוֹרָא דְחָסֵד, וְאַחֲסִינוּ
אַחֲסָגָא דָא דְבָנָה מַעוֹלָם דְלַעַילָא לְעַזְלָם דְלַתְתָּא. עַל
יְרָאֵיו, כְּהַנִּי דְלַתְתָּא, דְכַתִּיב, (ויקרא טז) וְכֹפֵר בְּעַדו וּבְעַד
בֵּיתו לְאַתְכַלָּא בְּכַלְלָא דָאָדָם. וְצִדְקָתו לְבָנִי בְנִים,
מְשׁוּם דְזָכָה לְבָנִי בְנִים. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵי הַכִּי, מַהוּ
וְצִדְקָתו, וְחָסְדוֹ מַבְעֵי לִיה.

אָמַר רַבִּי אֶלְעֹזֶר, הַיְנוּ רָזָא דְתַגִּינֵן בָּזָאת, (בראשית ב) כִּי

מְאִישׁ לְקַחַת זוֹאת. וּכְתִיב (בראשית ב) לֹזֶאת יָקֹרָא אֲשֶׁה,
וּזֶאת אַתְכְּלִילַת בָּאֵישׁ, דְהִיִּינוּ חֶסֶד, וּזֶאת נוֹקֶבֶת. חֶסֶד
דָבָר. וּבָגִין כֵּךְ דָבָר דָאָתִי מִסְטוּרָא דְחוֹזֶרֶת דָא, אַקְרֵי
חֶסֶד. וּזֶאת אַתְקָרֵי צְדָקָה, דָאָתִיא מִסְטוּרָה סְוִמְקָא. וּבָגִין
כֵּךְ אַקְרֵי אֲשֶׁה. וְהִיִּינוּ דְכִתִּיב וְצְדָקָתוֹ, מַאי וְצְדָקָתוֹ.
צְדָקָתוֹ דְחֶסֶד, בַת זָוֶג, דָאַתְבָּסְמָא דָא בָּדָא. וּבָגִין כֵּךְ
תְּגִינָן, כֹל פָּהָן שָׁאֵין לוֹ בַת זָוֶג, אָסּוּר בְּעֻבּוֹדָה, דְכִתִּיב
וּכְפָר בְּעָדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ.

אמָר רַבִּי יִצְחָק, מִשּׁוּם דְלִילַת שְׁכִינַתָּא שְׂרִיא, בָמָא
דְלָא אָנְסִיב, וּכְהַגִּי בְעֵינֵינוּ יִתְיר מִבְלָשׁוֹן שָׁאֵר עַמָּא,
לְאַשְׁרִיא בָהוּ שְׁכִינַתָּא. וּכְיוֹן דְשִׁרְתָּה בָהוּ שְׁכִינַתָּא,
שְׂרִיא בָהוּ חֶסֶד, וְאַקְרֵי חֲסִידִים. וּבְעֵינֵינוּ לְבָרְכָא עַמָּא,
הָדָא הוּא דְכִתִּיב (תְּהִלִּים קְמָה) וְחֲסִידִיךְ יִבְרְכוּכָה. וּכְתִיב,
(דברים לא) תִּמְךָ וְאוֹרֵיךְ לְאִישׁ חֲסִידָךְ. וּמִשּׁוּם דְכְהַנָּא אַקְרֵי
חֲסִיד, בְּעֵי לְבָרְכָא. וּבָגִין כֵּךְ כִּתִּיב, דָבָר אֶל אַהֲרֹן וְאֶל
בְּנֵיו לִאמְרָה כִּי תִּבְרְכוּ. מַאי טָעָמָא. מִשּׁוּם דְאַקְרֵי
חֲסִידִים, וּכְתִיב וְחֲסִידִיךְ יִבְרְכוּכָה.

כִּי תִּבְרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָמֹר לָהֶם, כִּי תִּבְרְכוּ
בְּלִשׁוֹן הַקָּדָשׁ. כִּי תִּבְרְכוּ, בִּירָאָה. כִּי תִּבְרְכוּ,
בְּעֵנוֹה. אָמָר רַבִּי אָבָא, כִּי תִּבְרְכוּ, תָּאֵן, הָאֵי צְדָקָה
אַתְקָרֵי כֵּה, דְכָל דִּיגְנִין מִתְעָרֵין מִפְ"ה (נ"א מִנִּיה), וְהִיִּינוּ

דאמר רבי אלעזר, מהו מכה רבבה. (ס"א דבפה) כלומר, מכה מן כהה. ובכתוב (שמות ז) והגנה לא שמעת עד פ"ה, כמה דאגוזים משה. ובכתוב (שמות ז) בזאת תדע כי אני יי', וככלא חד, ובכתוב (שמות ז) ולא (דף קמ"ו ע"א) שת לבו גם לזואת, דזמיןנא לחרבא ארעיה.

ומהאי כ"ה מתערין דיבין. ומה אתה חבר עמה חסד, אtabsumta. ו בגין כה, אמרך דא לכחן, דאי מחסד, בגין דתתברך ותתבسم כ"ה, הדא הוא דכתיב כה תברכו, כלומר, אף על גב דהאי כה אשתחחת בדיבין, תבسمון לה, ותברכו לה, דכתיב כה תברכו את בני ישראל, תברכו בהאי חסד לכ"ה, ותבسمון לה לקלילתו דישראל, בגין דלא ישתחוו ביה דיבין.

הדא הוא דכתיב כה תברכו את בני ישראל אמרך להם. אמרו לא כתיב, אלא אמרך, לאפקא משבבו הפריצים, דלא מפרנסמיין מלה, דהא לא אתפקדו לפרסמא שמא, משמע דכתיב אמרך להם. אמרך סתם. דבר אחר אמרך פיו דכתיב כה תברכו, אמרך לא כתיב תאמרו. אלא תנוי רבי יהודה, אמרך להם. זכו להם, לא זכו אמרך סתם.

רבי יצחק פתח, (דניאל י) וראיתי אני דניאל לבדי את המראה והאנשים אשר היו עמי לא ראו את

המְרָאָה וְגֹו'. וַיַּרְאֵתִי אֲנִי דָּנִיאֵל לְבָדִי. וְהִיא תְּגִיבָּן, אֲינָהוּ נְבִיאָי, וְאֵיהּוּ לֹא נְבִיא, וּמְאָן בְּגַהּוּ. חֲגִי זְכְרִיהּ וּמְלָאָכִי. אֵי הַכִּי, אֶתְעַבֵּיד קָדְשׁוֹ חֹל, וְהִיא פְּתִיבָּה לֹא רָאוּ, אֶמְאָי הַחִילָּג. וּבְדָנִיאֵל פְּתִיבָּה וַיַּרְאֵתִי אֲנִי, וְלֹא דְּחִילָּל. וְאֵיהּוּ לֹא נְבִיא, הָא חֹל קָדְשׁוֹ.

אֵלָא הַכִּי תָּאָנָא, פְּתִיבָּה (תְּהִלִּים כז) אֶם תְּחִנָּה עַלִּי מְחֻנָּה לֹא יִרְאָה לְבִי אֶם תְּקוּם עַלִּי מְלֻחָּמָה בְּזֹאת אֲנִי בּוּטָה. בְּזֹאת, הָא דָאמְרָן זֹאת עֲדָבָא חַוְּלָקִיהּ, לְאַתְּחַסְּנָא, וְלִמְעַבֵּד לֵיהּ נְוַקְמִין. וְתָנָא, עֲבֵיד קְוִדְשָׁא בָּרִיךְ הוּא לְדוֹד, רְתִיכָא קְדִישָׁא עִם אֲבָהָתָא, פְּתִרְיוֹן עַלְאַיִן קְדִישָׁין דְּכָלָא, דְּאַחֲסִינוּ אֲבָהָתָא. וְתָאָנָא, מְלָכוּ יִרְיתָ דָוד לְבָנוֹי בְּתָרוֹי. וּבְאַתָּר מְלָכוּ דְּלִיעִילָא, אֶתְקָפָה, וְאַחֲסִין הַנוּא וּבָנוֹי מְלָכוּ דָא, דְּלָא אַעֲדִי מְשׂוֹלְטָנָהוּן לְדָרִי דָרִין.

וְתָאָנָא, בְּשַׁעַתָּה דְּהָאִי כְּתָרָא דְּמַלְכָתָא אַתְּעָרָה לְבָנוֹי דָוד, לִית מְאָן דְּקָאִים קְמִיהּ. וַיַּרְאֵתִי אֲנִי דָנִיאֵל לְבָדִי אֶת המְרָאָה, מְשׁוּם דְּמַבְנָוי דָוד תָּוֹתָה, דְּכְתִיבָּה, (דָנִיאֵל א) וַיְהִי בָּהֶם מַבְנִי יְהוָה דָנִיאֵל חַנְגִיהּ וְגֹו'. וְהִיא חָמָא וְחָדֵי בְּהָאִי דָהָוָא מְסֻטָּר אַחֲסָנָת חַוְּלָקָא עֲדָבָא דָאָבוֹי, וְמְשׁוּם דָהָוָה דִילִיהּ הָוָא סְבִיל, וְאַחֲרִינִי לֹא סְבִילִי. דָאמְרָ רְבִי שְׁמַעַון, בְּשַׁעַתָּה דְּהָאִי פְּהָ אַתְּעָרָה בְּדִינָוי, לֹא יְכַלְיָן בְּגִי עַלְמָא לְמַיְקָם קְמִיהּ.

ובשעתא דפרסין כהני ידייהו, דאתניין מחסד, אתער חסד דלעילא, ואתחבר בהאי כה, ומتابסמא ומתברכא באנפיו בהירין לבני ישראל, ואתעד מבחן דיבין, הדא הוा דכתיב כה תברכו את בני ישראל, ולא לשאר עמיין.

בגין כהן, ולא אחרא. כהן בגין דיתער האי בתרא דיליה חס"ד, על יdoi, דאקרי חסיד, דכתיב, (דברים לא) לאיש חסידך. והוא אתי מסטרא דחסד. וכ כתיב (תהלים וכח) וחסידיך יברכיכה, אל תקרי יברכיכה, אלא יברכו פ"ה. כה תברכו, בשם המפורך. כה תברכו, בלשון הקדש.

תאנא, אמר רבי יהודה, בשעתא דכהנא דلتתא קם ופרים יdoi, כל כתריין קדישין דלעילא מתערין, ומתקנין לאתברכא, ונתרין מעומקא דבירא, דאתמשך להו מהווער עומקא דגפק תפידר, ולא פסיק ברכוון דגבען, מביעין לכלהו עלמין ומתרככן ומתקניין מפלחהו.

ותאנא, בההוא זמנא, לחשותא ושתייקותא הויב כל עלמין. למלך דבעי לאזדווגא במטרוגיטה, ובעני לمعال לה בלחשוי, וכל שמשין מתערין בההוא זמנא ומתקחשין, הא מלכא אתי לאזדווגא במטרוגיטה.

מן מטרוגיתא. דא כנשת ישראאל. מאן כנשת ישראאל.
כנשת ישראאל סתם.

תאנא אמר רבי יצחק, כהן בעי לזוקפה ימינה על שמאלא, דכתיב, (ויקרא ט) וישא אהרן את ידו אל העם ויברכם. ידו כתיב, ולא ידיו. משום דשבחא דימינה על שמאלא. אמר רבי אלעזר, רוזא הוा, משום דכתיב, (בראשית ג) והוא ימושל בר.

תאנא, כהן דבעי לפרשא יDOI, בעי דיתוסף קדושה (ד' קמ"ו ט"ב) על קדושה דיליה, דבעי לתקדשא יDOI, על ידא דקדישא. מאן ידא דקדישא. דא ליואה. דבעי כהנא ליטול קדושה דמייא מידוי, דכתיב וקדשת את הלוים, הא איבונן קדישין. וכתיב בהו בלוים, (במדבר יח) וגם את אחיך מיטה לווי וגוו. שבט אחיך כלל. מפאן, דכל כהן דפריס יDOI, בעי לאתקדשא על ידי דקדישא, ליתוסף קדושה על קדושתייה. ועל דא, לא יטול קדושה דמייא, מבר נש אחרא, דלא הווי קדישא.

ובצגיעותא דספרא תאנא, לווי דאתקדש כהנא על יDOI, בעי הווא לאתקדשא בקדמיתא. ואמאי לווי, ויתקדש על ידא דכהנא אחרא. תאנא, כהנא אחרא לא בעי, דהא כהן דלא שלים, לא בעי הא כהנא שלים, לאתפגם על ידא דפגימה דלא שלים.

אבל לוֹי דָאֵיהוּ שְׁלִים, וְאַתְחֵזֵי לְסֻלְקָא בְּדוֹכְנָא,
וְלִמְפָלָח בְּמִשְׁפָן זְמָנָא, הָא שְׁלִים הוּא, וְהָא אֲקָרֵי קָדוֹשׁ,
דְּכַתִּיב וְקִדְשָׁתָ אֶת הַלוּיִם. אָמֵר רַבִּי תְּנַחִים, אֲפָא אֲקָרֵי
טָהוֹר, דְּכַתִּיב, (בָּמְדִבָּר ח) וְטָהָרָת אֹתָם. וּבְגַין פֶּה בְּעֵי
לְאוֹסֵפָא פְּהַנָּא קָדוֹשָׁה עַל קָדוֹשְׁתָּה.

תָּאָנָא, פְּהַנָּא דְּפָרִים יְדוּיִ, בְּעֵי דְּלָא יִתְחַבְּרוֹן אַצְבָּעָן
דָּא בְּדָא, בְּגַין דִּיתְבְּרָכוֹן בְּתְרִין קָדִישָׁין, כָּל
חד וְחד בְּלִחוֹדָי, כִּמָּה דָאַתְחֵזֵי לֵיה. בְּגַין דְּשָׁמָא קָדִישָׁא
בְּעֵי לְאַתְפְּרִשָּׁא בְּאַתְזָוָן רְשִׁימָין דָלָא לְאַעֲרֵבָא דָא בְּדָא.
וְלֹא יִתְכּוֹן (נ"א ולא תְּבִוֹנוּ) בְּאַינָנוּ מַלְיָן.

אָמֵר רַבִּי יִצְחָק, בְּעֵי קִידְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דִיתְבְּרָכוֹן
עַלְיאִ, בְּגַין דִּיתְבְּרָכוֹן תְּתָאִ, וִיתְבְּרָכוֹן עַלְיאִ
דָאַיְנוּ קָדִישָׁין בְּקָדוֹשָׁה עַלְאהֶ, עַל יְדָא דְתָתָאִ, דָאַיְנוּ
קָדִישָׁין בְּקָדוֹשָׁה עַלְאהֶ, דָאַיְנוּ קָדִישָׁין מִפְלָא קָדִישָׁין
דְלִתְתָּא, דְכַתִּיב, (תְּהָלִים קְמָה) וְחַסִּידִיךְ יִבְרָכוּךְ.

אָמֵר רַבִּי יְהוֹדָה, כָּל פְּהַنָּן דָלָא יְדַעַ רְזָא דָא, וְלִמְאָן
מְבָרָךְ, וּמְאָן הִיא בְּרִכְתָּא דְמְבָרָךְ, לֹא בְּרִכְתָּא
דִילִילָה בְּרִכְתָּא, וְהִיְנוּ דְכַתִּיב, (מְלָאָכִי ב) כִּי שְׁפָתִי פְּהַנָּן
יִשְׁמְרוּ דָעַת וְתוֹרָה יִבְקְשׁוּ מִפְיהָgo. מַאי דָעַת. דָעַת סְתִּים.
וְתוֹרָה יִבְקְשׁוּ מִפְיהָgo, עַלְיאַיִן, יִבְקְשׁוּ מִפְיהָgo. וְמַאי יִבְקְשׁוּ
מִפְיהָgo. תּוֹרָה. תּוֹרָה סְתִּים, הַיְד אַחַידָא תּוֹרָה דָלְעִילָא

דאקרי תורה סתם. דתנייא, תורה שבכתב ותורה שבבעל
פה באיפון כתריין עלאין דאתקריזן ה'כ'. מי' טעםא. כי
מלאך יי' צבאות הו'. ותנייא, דברי הַהְנָא לִכְיוֹנוֹ
באינן מליין דלעילא, ליחדא שמא קדיישא במא
דאצטראיך.

רעדיה מהימנא
פקודא בתר ר'א, ברפת
כהנים יברך יי'.
יאר יי' ישא יי' מ庫רא
מתלה שמהן אלין, יו"ד ה"א
ואעו ה"א (ס"א יו"ד ה"י ואעו ה"י).
קדושה, אהיה אהיה
אהיה, דמקורה דיליה, יו"ד
ה"א ואעו ה"א. קשורה
דרתויה, יהוד דתרותויה,
ארני, דביה א"י, דרמיין
אייהדונה"י (ס"א יאהدونה ורא
עמדוֹא דאמצעיתא ושביגטא אייה
יאהدونה) (ס"א מ庫רא מג' שמהן אלין
יו"ד ה"י ויו"ה דרמיין יאהدونה ורא
עמדוֹא דאמצעיתא שביבגטא
**אייהדונה"י נ"א אייהדונה"י) ורמיין
א"י רביעאה, מתרי שמהן
מפרשן, הרשימין בהונ (ע"ב
רעידיה מהימנא) (חצא רע"ז ע"א כי ימצע
איש נערה**

אמר רבי שמעון, פאנא
בצגיניעותא דספרא,
שמא קדיישא אתגלייא
ואתפסייא. דאתגלייא,
כתיב בי"ד ה"א ואעו ה"א.
דאתפסייא כתיב באתונ
אחרון, ומזהו דאתפסייא
ההוא טמירה (ס"א אחרניין וההוא
**דאתפסייא הוא טמירו) דכלא. אמר
רבי יהודת, ואפילו ההוא
אתגלייא,
באתונ אחרון, בגין מהו
טמירה דטמירים בגו.
דהא הכא בעי בהנא
לצראפא שמא
קדיישא, ולמיוחת רחמי,**

(בלהו) **דְכַלְהוּ כָלִילֵן בְּדִיבּוֹר דְכַבְעָתָוֹן** (ס"א דכלהו מכילן) (ס"א בתורי בתרי) **כַתְרִי דְרַחֲמִי**. וּבְהַגִּי אֶתְוֹן דְהַאִי שֶׁמְאָ, סְתִימָאָן כְבָעָמְכִילֵן דְרַחֲמִי, וַיַּגְעַתְיקָא סְתִים וְגַנְיוֹ מְפָלָא, וְטָא דְאַתְגַלְיִין מְזֻעִיר אַנְפִיָּן (בזעיר אנפין) **וּמְתַחְבָּרָן בְּלָהָו בְּצָרוֹפָא** דְשֶׁמָא חַד, דְהַוָה מְכִיּוֹן פְהַנָּא כְדַפְרִיס יְדוֹי בְכַבְעָתָוֹן גְלִיפָן.

וְתַאֲנָא, כְדַהָה צְנִיעָותָא בְעַלְמָא, הַוָה מְתַגְלִיא שֶׁמָא דָא לְכָלָא. מְדַאֲסָגִי חַצִיפּוֹתָא בְעַלְמָא, סְתִים בְאֶתְוֹן. דְכַד הַוָה מְתַגְלִיא. פְהַנָּא מְכִיּוֹן, וְשֶׁמָא מְתַפְרָשׁ. בְמַאי מְכִיּוֹן. מְכִיּוֹן בְסְתִימָא דְטָמֵיר וְגַנְיוֹ, וּמְתַגְלִיא וּמְתַפְרָשׁ. מְדַאֲסָגִי חַצִיפּוֹתָא בְעַלְמָא, סְתִים פְלָא בְאֶתְוֹן רְשִׁימִין.

וְתַאֲחֹזִי, דְכָל הַגִּי כְבָעָתָוֹן (ס"א רַחֲמִי) (ס"א דכָל הַגִּי כְבָעָמְכִילֵן רַחֲמִי), (דף קמ"ז ע"א) **מְשָׁה אָמְרוֹן בְתְרִי זְמָנִי**. זְמָנָא קְדֻמָה אָמָר, יַיְגַמְכִילֵן דְעַתְיקָא דְעַתְיקִין סְתִימָא דְכָלָא, לְבַחַתָא אַלְיִין לְאַתָר דְדִינָא אַשְׁתָכָה, לְאַכְפִיא לְהָנוּ. זְמָנָא תְבִינָא, אָמָר טָא מְכִילֵן דְרַחֲמִי, דְכָלִילֵן בְזַעַיר אַנְפִיָּן, וּבְהַיְרִין מְעַתְיקָא סְתִימָה דְכָלָא. וּבְלָהָו כְלִיל פְהַנָּא כְדַפְרִיס יְדוֹי לְבָרְכָא עַמָּא, וּמְשַׁתְכָחָן דְמַתְבָּרְכִין בְלָהָו (ס"א עלאין) עַלְמִין בְסְטָרָא דְרַחֲמִי, דְאַתְמַשְׁכָן מְעַתְיקָא טָמֵיר אַסְתִימָה דְכָלָא. וּכְל הַגִּי כְבָעָתָוֹן, מְכִילֵן סְתִימָאָן.

יברכך יי' וישמרך, אלין תلت קראוי, וגו' שמהן דתריסר
אתוון כלילן לקובלייהון, ובכלא אתפוזן כהנא.
ובכל עלי ותתאי מתבפסמן בכ"ב אתוון, דסתימין בהני
ג' קראוי, לקביל כ"ב (אתוון) מכילן הרחמי דכלייל כלא.
ובגין כה פתיב אמרו, ולא אמרו, פמה דאוקימנא.
אמרו. דבעי לכובנא בכל הגי סתימין, בכל הגי דרגין.
אמרו: במלין סתימין דלעילא. אמרו: חושבן רמ"ח
אברין דבאדם חסר חד. מי טעם. דבחד תלין כל蒿.
וכלהו מתברכאנ בהאי ברכתא, בהני תلت קראוי,
פדי אמרן. להם: לאתכללא בהאי ברכתא עלאין ותתאיין.
תאנא, אמר רבי יוסי, יומא חד יתיבנא קמיה דרבי
אלעזר בן רבי שמעון, שאילנאה ליה, אמיבנא,
רבי מי קא חמא דויד דק אמר (תהלים לו) אדם ובהמה
תושייע יי', אדם תיבנה, בהמה למה. אמר ליה יאות
שאלת, כלא במניינה הו, זכו אדם, לא זכו בהמה.
אמיבנא, רבי, רוא דמלחה קא בעינא. אמר ליה פלא
אתמר, וטא חזוי, קרא קודשא בריך הו
ליישר אל אדם, בגונא דלעילא. וקרא להו בהמה, וכלא
בחד קרא, דכתיב (יחזקאל לד) ואתן צאני צאן מרעיתי וגו'.
וatan צאני צאן מרעיתי, הא בהמה. אדם אתה, הא
אדם. וישראל אקרו אדם ובהמה, ובגין כה אדם ובהמה

תושיע יי'. ועוז רוזא דמלה, זכו אָדָם כגונא דלעילא.
לא זכו, בהמה אקרין. וכלהו מתברכאנ בשתה חדא.
אדם דלעילא. ובבמה דלחתה. וכל שבען דכלא אית בהו
בישראל, חדא הווא דכתיב אדם ובבמה תושיע יי'.
ותא חזוי, לית ברכתא לחתה אשתח, עד דישתח
לעילא. ומדאשתח ליעילא אויף לחתה אשתח,
וכלא הבי תלייא ליטב ולביבש. ליטב, דכתיב (הושע ב) אענה
את השמים והם יענו את הארץ. לביבש, דכתיב (ישעה כד)
יפקוד יי' על צבא המרים ועל מלכי האדמה על
האדמה.

אמר רבי יהודה, בגין כה (האי תפארת פתח ביה) כתיב אמר
לهم סתם, לאתרכא עלאין ותתאין, כלחו
כחדא. דכתיב כה תברכו בתחלה, ואחר כה את בני
ישראל אמר להם סתם, לאתרכא כלחו כחדא, יברך
יי', לעילא. ויישمرך, לחתה. יאר יי' פניו, לעילא.
ויחפה, לחתה. ישא יי' פניו, לעילא. וישם לך שלום
לחתה.

רבי אבא אמר, כלחו כחדא מתברכאנ, בכ"ב אתוון
גליפן דשם קדיישא דאטכלל וסתים הכא, בכ"ב
אתוון מתברכאנ כלחו. ואינון רחמי גו רחמי, שלא
אשתח בהו דינה. ולא, והבתיב ישא יי' פניו אליך.

אמֵר רַבִּי אָבָא, יְשָׁא: יַסְלֹק וַיַּעֲבֶר בְּגִינָן דְּלָא יַשְׂתַּכְחַדְנָא כְּלָל.

תָּאָנָא, אָמֵר רַבִּי יוֹסֵי, בְּשֻׁעַתָּא דְכַהֲנָא פְּרִיס יַדּוִי,
אָסִיר לֵיה לְעַמָּא לְאַסְתְּכָלָא בֵּית, מִשּׁוּם
דְשְׁכִינָתָא שְׁרִיא בַּיּוֹדֵי. אָמֵר רַבִּי יְצָחָק, אֵי הַכִּי, כִּיוֹן
דְלָא חַמְאָן מַה אַכְפָּת לְהּוּ, דְהָא פְּתִיב (שְׁמוֹת לְוּ) פֵּי לֹא
יַרְאַנִי הָאָדָם וְחַי, בְּחַיְיָהוּ לֹא חַמְאָן, אָבָל בְּמִתְתָּהָוָן
חַמְאָן. אָמֵר לֵיה, מִשּׁוּם דְשָׁמָא קְדִישָׁא רַמְיָזָא בְּאַצְבָּעָן
דַּיּוֹדֵי, וּבְעֵי בָּר נְשָׁ לְדַחְלָא, אָף עַל גַּב דְלָא חַמְאָן
שְׁכִינָתָא, לֹא בַּעֲאָן לְאַסְתְּכָלָא בַּיּוֹדֵי הַכִּי, בְּגִינָן
דְלָא יַשְׂתַּכְחַוּן עַמָּא חַצִּיפָּאָן לְגַבִּי שְׁכִינָתָא.

תָּאָנָא, בְּהַהִיא שֻׁעַתָּא דְכַהֲנָא פְּרִיס יַדּוִי, צָרִיכִין עַמָּא
לְמִתְבָּב בְּדַחְילָה, בְּאִימָתָא, וְלִגְנַדָּע דְהַהִיא
שֻׁעַתָּא, עִידּוֹן רַעֲוַתָּא אַשְׁתַּכָּח בְּכָלָהוּ עַלְמִין, וּמַתְבָּרְכוּ
עַלְאֵין וּתְתֵאֵין, וְלִיתְ דִּינָא בְּכָלָהוּ. וְהִיא שֻׁעַתָּא,
דְאַתְגָּלִי סְתִימָא עֲתִיקָא דְעַתִּיקָין בְּזַעַיר אַנְפִין וְאַשְׁתַּכָּח
שְׁלָמָא בְּכָלָא.

אמֵר רַבִּי שְׁמֻעוֹן, בְּהַגִּי תִּלְתָּ קְרָאֵי (דף קמ"ז ע"ב) **רִישֵׁיָהוּן**
יְוֹד יְוֹד יְוֹד, יְבָרְכָה יְאַר יְשָׁא. בְּלָהוּ
לְאַחֲזָה מְהִימָנָה שְׁלִימָא. וּלְאַתְבָּרְכָא מִעֲתִיקָא מָאָן
דְאַצְטְּרִיךְ. יְוֹד יְוֹד יְוֹד, **לְאַתְבָּרְכָא זַעַיר אַנְפִין**

מעתיקה דכלא. ובגין כה יברך כי לעילא, וישמרך
הפה לתחטא, ובן כלוה.

וְתַאֲנֵי תָּנוּא קִמְיהָ דָרְבֵי שְׁמֻעוֹן, הָאֵי מָאֵן דְמֶצְעָר
בְּחִלְמִיהָ, לִיתֵי בְשֻׁעַתָּא דְכַהֲנִי פְּרָסִי יְדִיְהָוָה,
וְלִימָא רְבוּנוּ שֶׁל עַולְם אָנֵי שְׁלָךְ וְחַלוּמוֹתִי שְׁלָךְ וּכְוּ.
אָמָאי. מְשׁוּם דְהָהִיא שְׁעַתָּא אֲשַׁתְּבָחוּ רְחָמִי בְעַלְמִין
כָּלָהּוּ, וְמָאֵן דִּיבְעֵי צְלוּתִיהָ בְצָעִירִיהָ, אֲתָה פְּךָ לֵיהּ דִינָא
לְרְחָמִי.

(במדבר ו') וְשָׁמוּ אֶת שְׁמֵי. מָהוּ וְשָׁמוּ אֶת שְׁמֵי. אָמָר רַבִּי
יְהוֹדָה, יַתְקִנוּ. כִּמֶּה דְכַתִּיב, (במדבר ד') וְשָׁמוּ אֶתְכֶם
אִישׁ אִישׁ עַל עֲבוֹדָתוֹ וְאֶל מְשָׁאוֹ. לְאַתְקָנָא בְּבָרְכַתְהָוָן
כְתָרִין דִימְנָא לִימְנָא, וּכְתָרִין דְשָׁמָאָלָא לְשָׁמָאָלָא,
פְּדָקָא חֹזִי. דִבְעֵי דָלָא יַטְעֵן בְּהָוָן, לְאַתְקָנָא כָּלָא, בְגִין
דִתְבָרְכָוָן עַלְאֵין וְתַתְאֵין.

וְאֵי יַעֲבֹדוּن הַכִּי, מָה בְּתִיב. וְאָנֵי אַבְרָכָם. לְמָאֵן. לְאִינּוֹן
פְּהָנִי, דְכַתִּיב, (בראשית כז) וּמְבָרְכִיךְ בָּרוּךְ. וּכְתִיב
(בראשית יב) וְאַבְרָכה מְבָרְכִיךְ. אִינּוֹן מְבָרְכִין לְעַמָּא, וְאָנָא
אַבְרָךְ לְהּוּ. וְלִפְיכְךָ פָתִיב וְשָׁמוֹג, וְלֹא פָתִיב יַאֲמְרוּ, או
יַזְכְּרוּ.

תָאָנָא, כָל פְּהָנָא דָלָא רְחָמִין לֵיהּ עַמָּא, לֹא יִפְרֹס יְדוּיָה.
וְעוֹבְדָא הוּא בְחֵד פְּהָנָא דָקָם וּפְרִיס יְדוּיָ, וְעַד